

Rozhovor – agentura GAIA

Agentura GAIA je občanské sdružení, jehož cílem je, podle vlastních slov, hledání nových forem mezilidské komunikace v oblasti životního prostředí, vzdělávání a osvěty, prevence a řešení negativních důsledků lidské činnosti na životní prostředí. GAIA realizovala a realizuje mnoho projektů a aktivit v oblasti ochrany přírody, například veřejnou sbírku na obnovu zeleně, vysazování stromů ve městech, zaměřuje se i na rozvoj komunitní a sousedské spolupráce. GAIA se dále zaměřuje na projekty v cyklu Ženy a životní prostředí, jako například vzdělávací a osvětový projekt Čas je život na téma rovnoprávnosti, sebevědomí, hospodaření s časem. V rámci tohoto cyklu v minulosti realizovala projekty Ženy v politice a veřejném životě a Život není na prodej. Na otázky odpovídala Marie Haisová. Více na <http://www.ecn.cz/gaia>

1) Začneme obecně – Jaký je podle vás vztah žen a přírody? Liší se nějak od vztahu mužů k přírodě?

Pro pochopení připomenu patriarchální pojetí ženy a přírody. Obě jsou dobývané, štědré, zneužívané, devastované, přehlížené, pokořované, přirozené, krásné, živočišné, uklidňující. U obou se cení panenskost. Ani domácí práce žen, ani hodnota přírody není kalkulována v hodnotách hrubého domácího produktu (HDP).

Co se týče vlastní otázky, jaký je podle mého názoru vztah žen a přírody, použiji analogii, doufám, že srozumitelnou. Otroci i otrokyně solidarizují se svými pány, nikoliv sami se sebou či s dalším, kdo je zneužíván. Mužský vztah k přírodě je agresivní, dobyvačný, drtivá většina žen pasivně toleruje.

2) Vaše občanské sdružení se snaží o uplatňování ženského principu na celospolečenské úrovni. Co tím máte konkrétně na mysli?

Ženským principem se myslí city, intuice, emoce, láska, iracionálně, pudy, instinkty, empatie, mateřství, péče o druhé, skutečné lidské vztahy, hudba, tanec, literatura, pohoda domova zkrášlená uměním, vnímavost, květy, děti, zvířata, život, spolupráce, vedení, uvolnění, celek, jin.

Do mužského principu se řadí rozum, technika, technologie, věda, slova, logika, detail, účelnost, cíl, sobectví, soutěžení, právo, hierarchie, peníze, majetek, boj, lov, zabíjení, řízení, vnější svět, moc, řízení, napětí, jang.

3) Je podle vás nutné prosazovat ženský princip i v politice? Jak by české politice podle vás pomohlo větší zastoupení žen?

Ať si každý/á přímočaře odpoví sám/a. Já vnímám širší kontext a zde je odpověď komplikovanější. V dosavadním pojetí manželství nešlo o rovnici $1 + 1 = 2$. Ta rovnice byla $1 + 0 = 1$, přičemž žena byla ta nula, která se musela ztotožnit s mužem. Sňatkem přijmout jeho jméno, jeho hodnoty. Dnes je tolik rozvodů, neboť hledáme svoji identitu, což je v tradičních hodnotách, které stále ovládají společnost, problém. Politika je mužská hra, demokracie v dnešním pojetí má své kořeny ve starověkém Řecku a byla to hra mužů. Zatím můžeme vidět, že ženy v politice jsou buď muži v sukních, či manekýny – hračky pro muže. Dle mého názoru, nejde jen o zastoupení pohlaví, jako takového, jde zejména o vyznávané a uznávané hodnoty.

4) Jakým způsobem by podle vás ženský princip např. v politice ale i v jiných oblastech měl být uplatňován? Jsou podle vás nutná nějaká systémová opatření? Jaká?

Politika je mužská záležitost, hierarchicky řízená, s kontrolními mechanismy tak silnými, jak dominantní je politická struktura. Převládá vertikální myšlení. Zkuste si udělat analogii tohoto mužského makrosvěta a mikrosvěta žen. Představte si, že budete doma vládnout tak, že budete zvláště rozhodovat o zdraví dětí, zvláště o jejich vzdělávání, zvláště o jejich obraně, financování, podle toho, jak jsou strukturována jednotlivá ministerstva. A promítněte si horizontální organizaci rodiny, kde vše souvisí se vším. V ideální situaci nedáváte víc energie do zabezpečovacího systému svého domova než do výchovy, vzdělání, zdraví... Stejně si můžete zauvažovat o makroekonomice státního rozpočtu a mikroekonomice rodinného rozpočtu.

Podle mě může dojít ke změně pouze tehdy, budou-li si ženy plně vědomy svých kvalit a hodnot, budou-li vědět, co chtějí a budou-li se schopny sjednotit ve svém názoru a jít za ním. Pak si též prosadí systémová opatření podle toho, jaké hodnoty budou chtít prosazovat.

5) Jste spokojeny se současnou legislativou týkající se ochrany životního prostředí? Pokud ne, myslíte, že by to bylo lepší, pokud by bylo v politice více žen?

Životní prostředí je jedna ze současných politických disciplín. Jsme součástí přírody, homo sapiens je jen jedním z živočišných druhů. Nejsem spokojená s estetikou prostředí, nelíbí se mi, jak se zachází s krásou krajiny. Tato slova v terminologii ministerstva životního prostředí nenajdete.

Když jsem před osmi lety začínala s programem ženy a životní prostředí, věřila jsem, že to je téma, které ženy biologicky i kulturně zajímá. Kde je původ všech alergií, nemocí, sociálních a ekologických problémů, kriminality? Neodhadla jsem status quo, podcenila jsem vymývání mozků reklamou, permanentní mediální tlak s požadavky na to, jak máme vypadat, jaké máme být. Filozofky se nežadají a nepropagují, tak nejsou.

Situace se zlepší, budeme-li vědět, co chceme, budeme-li umět za svými požadavky stát a prosazovat je. V Agentuře GAIA organizujeme od letošního roku projekt Quo vadis femina? – vize žen trvale udržitelného rozvoje, podpořený ESF. Věřím, že naše ženy zaujme a že se zapojí.

Jinak děkuji mnohokrát za oslovení a přeji radostný a tvořivý rok 2006, plný lásky, přátelství a zdraví.

Těším se na setkání a zdravím, Marie Haisová